अगस्त्यो मैत्रावरुणिः।इन्द्रः। त्रिष्टुप्

त्वं राजेन्द्र ये च देवा रक्षा नृन्पाह्यसुर त्वमस्मान्।

त्वं सत्पतिर्मघवा नस्तरुत्रस्त्वं सत्यो वसवानः सहोदाः॥ १.१७४.०१

इन्द्र- परमेश्वर। त्वम्- भवान्। राजा- नृपः सन्। ये च देवाः- अन्यैर्देवैः सह। नृन्- मनुष्यान्। रक्ष- पालय। असुर- प्राणद। त्वम्। अस्मान्- नः। पाहि- रक्ष। त्वम्। सत्पतिः- सतां पालकः। सन्मात्रपालकः। मघवा- सम्पद्वान्। नः- अस्माकम्। तरुत्रः- तारयिता। त्वम्- भवान्। सत्यः। वसवानः- वसूनि कुर्वाणः। सहोदाः- सहनशीलत्वदायकः॥१॥

दनो विश इन्द्र मृध्रवाचः सप्त यत्पुरः शर्म शारदीर्दर्त्।

ऋणोरपो अनवद्यार्णा यूने वृत्रं पुरुकुत्साय रन्धीः॥ १.१७४.०२

इन्द्र- बलाधिदैवत। मृध्रवाचः- अस्मद्दुष्टवचनानि। दनः- अदमयः। शर्म- मङ्गळाय। शारदीः- दीर्घकालस्थानि। सप्त पुरः- सप्तावरणानि। दर्त्- अदारयः। अनवद्य- अनघ। अपः अर्णाः- उदकानि। ऋणोः- प्रावर्तयः। यूने- तरुणाय। पुरुकुत्साय- कर्मशीलाय। कुत्सा एते हर्यश्वाय शूषमिति श्रुतावेवमेव दृश्यते । वृत्रम्- वृष्ट्यावरणमात्मावरणं वा। रन्धीः- व्यनाशयः॥२॥

अजा वृत इन्द्र शूरपत्नीर्द्यां च येभिः पुरुहूत नूनम्।

रक्षो अग्निमशुषं तूर्वयाणं सिंहो न दमे अपांसि वस्तोः॥ १.१७४.०३

पुरुहूत- बहुभिराहूत। इन्द्र- परमेश्वर। येभिः- मरुद्भिः। वृतः- युक्तः। नूनम्- निश्चयेन। शूरपत्नीः- शूराणां यजमानानां यज्ञभूमिकाः। द्यां च- दिवं च। अज- गच्छ। अशुषम्- अशोषकं

स्निग्धम्। तूर्वयाणम्- वेगिनम्। अग्निम्। रक्षो- पालय। दमे- स्वसदने। अपांसि- कर्माणि। वस्तोः- कारयितुम्। सिंहो न- सिंह इव भवसि ॥३॥

शेषन्नु त इन्द्र सस्मिन्योनौ प्रशस्तये पवीरवस्य मह्ना।

सृजदर्णांस्यव यद्युधा गास्तिष्ठद्धरी धृषता मृष्ट वाजान्॥ १.१७४.०४

इन्द्र- ईशनशील। ते- भवतः। पवीरस्य- वज्रस्य। मह्ना- माहात्म्येन। प्रशस्तये- तव कीर्तिं वर्धयन्। सस्मिन्योनौ- समाने सदने अन्तरिक्षे। शेषन्- वज्राभिहता मेघाः शेरताम्। अर्णांसि- उदकानि। सृजत्- अवासृजः। युधा- वृत्रयुद्धेन। गाः- किरणान्। अव- रक्ष। धृषता- पराक्रमेण। हरी- अश्वौ। तिष्ठत्- अध्यतिष्ठः। वाजान्- गतीः। मृष्ट- शोधय ॥४॥

वह कुत्समिन्द्र यस्मिञ्चाकन्स्यूमन्यू ऋज्रा वातस्याश्वा।

प्र सूरश्चक्रं वृहतादभीकेऽभि स्पृधो यासिषद्वज्रबाहुः॥ १.१७४.०५

यस्मिन्- यम्। चाकन्- कामयसे तम्। कुत्सम्- कर्मशीलं प्रति। कुत्सा एते हर्यश्वाय शूषमिति श्रुतावेवमेव दृश्यते । स्यूमन्यू- सुखाय सततगामिनौ। स्यूमकमिति सुखनाम यास्कमते। ऋज्रा- आर्जवसंपन्नौ। वातस्याश्वा- वातप्रतीकौ तुरगौ। वह- प्रस्थापय। अभीके- समीपे। सूरः- विद्वान् सन्। चक्रम्- कालचक्रम्। प्र वृहतात्- ऊर्ध्वं प्रकाशयतु। स्पृधः- वैरिणः। वज्रबाहुः- इन्द्रः। अभि- अभितः। यासिषत्- गच्छतु ॥५॥

जघन्वाँ इन्द्र मित्रेरूञ्चोदप्रवृद्धो हरिवो अदाशून्।

प्र ये पश्यन्नर्यमणं सचायोस्त्वया शूर्ता वहमाना अपत्यम्॥ १.१७४.०६

इन्द्र। चोदप्रवृद्धः- चोदनेन प्रवृद्धः सन्। हरिवः- आकर्षणशक्तिप्रतीकाश्वः सन्। अदाशून्- अदायकान् लोभिनः। मित्रेरून्- सखिबाधकान्। जघन्वान्- विनाशितवानसि। ये। शूर्तः- वेगवन्तः। आयोः- मनुष्यसमुदायस्य। अर्यमणम्- दातारम्। प्र पश्यन्- प्रकर्षेण पश्यन्ति। ते। त्वया- भवता। अपत्यं वहमानाः- धर्मसन्तानं धरमाणा भवन्ति ॥६॥

रपत्कविरिन्द्रार्कसातौ क्षां दासायोपबर्हणीं कः।

करत्तिस्रो मघवा दानुचित्रा नि दुर्योणे कुयवाचं मृधि श्रेत्॥ १.१७४.०७

अर्कसातौ- मन्त्रलाभायात्मसूर्यलब्धये वा। इन्द्र। कविः- क्रान्तदर्शी। रपत्- त्वां स्तौति। दासाय- तादृशाय स्वभृत्याय। क्षाम्- एतां भूमिम्। उपबर्हणीम्- शोभननिवेशनीम्। कः- अकरोः। मघवा- सम्पद्वान् सन्। तिस्रः। दानुचित्राः- दानैर्विचित्रा भूमिकाः। करत्- अकरोदिन्द्रः। मृधि- युद्धे। कुयवाचम्- कुत्सितकथम्। दुर्योणे- दुःखसदने दुःखानुभवायेति भावः। नि- नितराम्। श्रेत्- हिंसितवान् ॥७॥

सना ता त इन्द्र नव्या आगुः सहो नभोऽविरणाय पूर्वीः।

भिनत्पुरो न भिदो अदेवीर्ननमो वधरदेवस्य पीयोः॥ १.१७४.०८

इन्द्र। ते- तव। सना- सनातनानि। नव्या- अभिनवानि। ता- वीर्याणि। आगुः- उपासका आगच्छन्ति। पूर्वीः- बह्वीः। नभः- हिंसाः। अविरणाय- प्राणिनामविनाशाय। सहः- असहः। अदेवीः- अन्धानि। भिदः- भेदनकराणि। पुरो न- आवरणानि च। भिनत्- बिभेदिथ। पीयोः- हिंसकस्य। अदेवस्य- अन्धकारस्य। वधः- हिंसाकरमायुधम्। ननमः- अनमयः ॥८॥

त्वं धुनिरिन्द्र धुनिमतीर्ऋणोरपः सीरा न स्रवन्तीः।

प्र यत्समुद्रमति शूर पर्षि पारया तुर्वशं यदुं स्वस्ति॥ १.१७४.०९

इन्द्र- बलाधिदैवत। त्वम्। धुनिः- कम्पयिता। धुनिमतीः- कम्पनयुक्ताः। सीरा न स्रवन्तीः- सरणशीला नद्य इव प्रवहन्तीः। अपः- उदकानि मूलशक्तिधाराः। ऋणोः- अगमयः। शूर- समर्थ। समुद्रम्- हृत्समुद्रम्। अति- आधिक्येन। पर्षि- पूरयसि। स्वस्ति- मङ्गळाय। तुर्वशम्- क्षिप्रकारिणम्। यदुम्- याज्ञिकम्। यजते इति यदुरिति शब्दकल्पद्रुमे। नियतं वा। यम उपरमे।। पारय- तारय ॥९॥

त्वमस्माकमिन्द्र विश्वध स्या अवृकतमो नरां नृपाता।

स नो विश्वासां स्पृधां सहोदा विद्यामेषं वृजनं जीरदानुम्॥ १.१७४.१०

इन्द्र। त्वम्। अस्माकम्- नः। विश्वध- सर्वप्रकारैः। अवृकतमः- अहिंसकः। स्याः- भवसि। नरां नृपाता- नराणां पालकः। सः- तादृशः। नः- अस्माकम्। विश्वासां स्पृधाम्- सर्वस्पर्धानाम्। सहोदाः- अभिभवदायकः ॥१० ॥